

erindre, idet jeg dog indrømmer, at, efter det hele Lønnings-system, som gaaer igjennem Lovudkastet, vilde en Affattelse i den antydede Retning maaffee være forbunden med særlige Banffeligheder; men det er jo heller ikke afgjort, at man vil holde fast paa det System, som her er opstillet.

Man har her talt om, at man ved at stemme for dette Lovudkast vilde forøge Antallet af dem, som bleve berettigede til Embeder, og den ærede Rigsdagsmand, som udtalte dette (Westenholz), har sammenstillet de lærde Skoler med Landcabetakademiet, men der er i denne Henseende en væsentlig Forskjel; thi de, som demitteres fra Landcabetakademiet, ere under nærværende Forhold med det Samme berettigede til at faae Gage, men det er ikke Tilfældet med dem, som demitteres fra de lærde Skoler; de ere ikke berettigede til at faae een eneste Skilling, fordi de ere demitterede fra disse Skoler; der er aldeles ingen Forpligtelse for Staten til at forsørge dem, der have underkastet sig Afgangsprøverne ved de lærde Skoler, ja, ikke engang til at forsørge dem, der have underkastet sig Embedsexamen. Det er ikke en Berettigelse til et Embede, men det er kun en Afgang, som derved erhverves til visse Embeder.

Det hele Spørgsmaal om Underviisningen forekommer det mig ikke rigtigt at optage her, hvor der kun er Tale om, at Lærerne skulle have nogle hundrede Rigsdaler i Tillæg; thi det Spørgsmaal som man derved inddrager i Forhandlingen, er langt større end det, der omhandles i selve Loven. Man har ved denne Leilighed ogsaa berørt den Forbindelse, hvori denne Lov skulde staae med Almueffkolen, og man har omtalt de Forbedringer i Almuelærernes Løn, som i saa mange Henseender kunde være ønskelig. Men vi maae jo ikke oversee, at de lærde Skoler og Almueffkolerne, med Hensyn til deres Læreres Lønning, hvile paa et aldeles forskjelligt Grundlag; Almueffkolerne hvile i saa Henseende paa det communale Grundlag, hvormod de lærde Skoler hvile paa Statens Grundlag. Som af Underviisningsministeren allerede bemærket, hengaaer der desuden sjelden nogen Dag, og i alt Fald for at tale uden Dvedrivelse, ssel-

den nogen Uge, uden at der hist og her indtræder Forbedringer, saa i den og saa i den Almueffkolelærers Kaaer, rigtignok ofte mod den nærmest vedkommende Communes Ønske, men efter at være tilraadet af Amtsraadet. Men, uagtet Almueffkolelærernes Lønning saaledes hviler paa et communalt Grundlag, skal jeg dog villigt indrømme, at der fra Statens Side vil kunne gjøres Noget for at forbedre den. Forøvrigt har man peget hen til, hvad jeg maa finde meget farligt, nemlig at Præstebaldene skulle bruges til at forbedre Skolelærernes Løn. Det er for mig som Geistlig naturligviis aldeles ikke tiltalende, og jeg troer desuden, at man gjør sig altfor høie Forstillinger om de Intrader, der oppebæres af Geistligheden. I et enkelt Aar, naar Priserne ere sædeles høie, kunne de vistnok være temmelig betydelige, og, at det ogsaa i det Hele er Tilfældet med enkelte Embeder, vil jeg indrømme; men, da man har omtalt denne Sag idag, maa jeg dog strax her gjøre opmærksom paa, at, naar man tager den hele Lønning til Geistligheden, smaa og store Embeder, og seer hen til de betydelige Byrder, som igjennem Enkepensioner udredes af Geistligheden, deels som ordinaire og deels som extraordinaire, fremdeles tager Hensyn til de Byrder, som paahvile den gjennem Bygningsgjældens Forrentning og Afdrag, saa troer jeg, at man, naar man undersøger dette noie, vil finde, at den hele Sum, som medgaaer til Geistlighedens Lønning, ikke er for stor i Forhold til de Embedsmænds Løn, med hvem deres Stilling maa sammenlignes. Jeg har for nogle Aar siden anstillet en saadan Undersøgelse, og jeg kunde ikke finde, at Geistlighedens Stilling var saaledes, at man deraf kunde skabe en indholdstribig Kilde til at forbedre Skolelærernes Løn. Ved denne første Behandling, hvor jo meget forskjellige Spørgsmaal kunne komme frem, er ogsaa blevet omtalt den hele Maade, hvorpaa Skolerne gjennem Skolepengene stille sig til de Skoleføgende, men i den Henseende er det ikke aldeles nøiagtigt, hvad min ærede Nabo (Bloug) bemærkede om Forholdet mellem Betalingen ved de lærde Skoler i Almindelighed og Institutterne i Kjøbenhavn; thi han burde have sammenlignet Be-